

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 291/2010-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., Rakúsko, a I. M., Rakúsko, zastúpených advokátkou Mgr. M. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 65/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. a I. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júna 2010 doručená sťažnosť J. M. a I. M. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 65/2005.

2. Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli: «Dňa 11. 04. 2005 sťažovatelia podali na Okresný súd... návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 93 797,- Sk s prísl. voči M. D. a Z. D...

Dňa 14. 4. 2005 podala sudkyňa JUDr. M. K. návrh na svoje vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci z dôvodu zaujatosti voči navrhovateľovi v prvom rade.

Predsedníčka Okresného súdu... dňa 26. 4. 2005 opatrením rozhodla o vylúčení zákonnej sudkyne JUDr. M. K... a o pridelení veci sudcovi vybavujúcemu agendu C pomocou náhodného výberu technických prostriedkov.

Dňa 16. 05. 2005 bol Okresným súdom... vydaný platobný rozkaz, ktorým sa odporcom v 1. a 2. rade uložilo zaplatiť navrhovateľom... 93 797,- Sk.

Voči uvedenému platobnému rozkazu odporcovia podali dňa 20. 6. 2005 odpor.

Po vyjadrení navrhovateľov k odporu odporcov zo dňa 5. 7. 2005, súd predvolaním zo dňa 16. 8. 2005 vytýčil prvé pojednávanie na 27. 9. 2005.

Sťažovatelia zaslali dňa 26. 9. 2005 vzhľadom na oddialenie pojednávania na 27. 9. 2005 návrh na doplnenie žalobného petitu. Návrh požadoval zaplatiť žalobcom dlžné nájomné vo výške 196 997,- Sk s príslušenstvom...

Na druhom pojednávaní dňa 28. 2. 2006 navrhovatelia navrhli zmenu petitu, v čom im súd aj vyhovel a odročil pojednávanie na neurčito s tým, že uložil navrhovateľom doplniť podanie a špecifikáciu úrokov...

Upresnenie uplatneného nároku zo strany navrhovateľov bolo doručené na súd 2. 3. 2006.

Dňa 20. 6. 2006 súd vydal uznesenie, ktorým ustanovil odporcom opatrovníka...

Dňa 25. 7. 2006 sťažovatelia podali na Okresnom súde... sťažnosť pre prietahy v konaní... pričom bola predsedníčkou súdu... vybavená ako neopodstatnená.

Dňa 3. 8. 2006 bol súdom určený termín pojednávania na 28. 9. 2006, tento termín bol vytýčený po 7 mesiacoch odo dňa posledného pojednávania vo veci.

Dňa 28. 9. 2006 sa uskutočnilo tretie pojednávanie, na ktorom súd uznesením rozhodol o prerušení konania až do právoplatného skončenia veci prejednávanej na Okresnom súde... pod sp. zn. 4 C 204/96...

Krajský súd v Trnave dňa 31. 07. 2007 uznesením... sp. zn. 9 Co/308/2006 potvrdil rozhodnutie Okresného súdu... o prerušení konania zo dňa 28. 09. 2006.

Dňa 12. 10. 2007 podali sťažovatelia proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý uznesením zo dňa 25. 6. 2008, sp. zn. 2 Cdo 257/2007, dovolanie ako neprípustné odmietol...

Dňa 20. 03. 2009, teda až po 4 mesiacoch odo dňa, kedy bolo súdu doručené konečné rozhodnutie vo veci, kvôli ktorej bolo predmetné konanie prerušené, sa uskutočnilo štvrté pojednávanie za účasti sťažovateľov, odporcovia boli zastúpení ustanovenou opatrovníčkou ... Na pojednávaní sťažovateľ J. M. uviedol informácie o pobyte pani D. - odporkyni a o pánovi D. uviedol, že sa pravdepodobne nachádza v zahraničí. V rámci prejavu sťažovateľ podal návrh na rozšírenie účastníkov konania o S., voči ktorému si uplatnil náhradu škody. Súd uznesením pojednávanie odročil na neurčito s tým, že uložil navrhovateľovi v stanovenej lehote predložiť návrh na pribratie ďalšieho účastníka do konania ako aj predloženie dokladov o vyčíslení spotreby odporcov. Taktiež bolo určené preskúmanie stavu veci dovolania vo veci 4 C 204/96 formou dotazu na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Máme za to, že i v tomto prípade odročenie pojednávania bez určenia termínu ďalšieho pojednávania, nemalo svoje opodstatnenie a prispelo k ďalším prieťahom v konaní...

Podaním zo dňa 26. 3. 2009 sťažovatelia dali návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka konania, a to Slovenskej republiky, zastúpenej S...

Okresný súd... uznesením sp. zn. 4 C 65/2005-283 zo dňa 14. 7. 2009 rozhodol, že priberá do konania na strane odporcov v 3. rade Slovenskú republiku - zastúpenú S...

Od posledného pojednávania vo veci, 13 mesiacov súd v konaní vykonával v podstate len „administratívne úkony“. Až po týchto 13 mesiacoch vydal dňa 20. 4. 2010 uznesenie, ktorým nariadil znalecké dokazovanie na vyčíslenie výšky bezdôvodného obohatenia...

Tvrdíme teda, že celkový postup súdu v konaní, by sa dal označiť za neefektívny, v konaní boli zbytočné prieťahy, ktoré porušili ochranu práv sťažovateľov, ktoré sú obsiahnuté v čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 Dohovoru...».

3. Sťažovatelia sa domáhajú, aby ústavný súd vo veci samej vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľov... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 65/2005 bolo porušené.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu... vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 65/2005 konať.

Ústavný súd priznáva J. M... primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3500 EUR, ktoré je mu Okresný súd... povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd priznáva I. M... primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3500 EUR, ktoré je jej Okresný súd... povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd... je povinný uhradiť J. M... a I. M... trovy právneho zastúpenia vo výške 413,58 EUR na účet právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len

„ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

8. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľmi namietaný postup okresného súdu, ktorým boli podľa nich spôsobené zbytočné prieťahy a porušené nimi označené práva.

9. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľov je zjavne neopodstatnená. Právny názor ústavného súdu o zjavnej

neopodstatnenosti sťažnosti vychádza z vyhodnotenia doterajšieho priebehu konania pred okresným súdom, ktoré začalo doručením žaloby sťažovateľa 11. apríla 2005 na začatie konania o zaplatenie istiny 93 799 Sk s príslušenstvom. Následne okresný súd vydal platobný rozkaz sp. zn. 4 C 65/2005 zo 16. mája 2005, proti ktorému odporcovia podali odpor. Uznesením okresného súdu č. k. 4 C 65/2005-31 z 28. augusta 2008 bolo konanie prerušené až do ukončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 204/96. Okresný súd od 20. marca 2009 postupoval v predmetnom konaní v súlade s platnými právnymi predpismi a smeroval k naplneniu právnej istoty účastníkov konania, t. j. k rozhodnutiu vo veci samej.

10. Podľa § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP súd konanie preruší, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet. Podľa § 111 ods. 1 OSP ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova. Podľa § 111 ods. OSP ak je konanie prerušené podľa § 109, súd urobí všetky potrebné opatrenia, aby sa odstránili prekážky, ktoré spôsobili prerušenie alebo pre ktoré prerušenie trvá. Len čo odpadne prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, pokračuje súd v konaní i bez návrhu.

11. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (m. m. II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov teda možno porušiť iba v konaní, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie všeobecného súdu o právach a povinnostiach jeho účastníkov, pretože len také rozhodnutie môže ukončiť stav právnej neistoty osoby domáhajúcej sa jeho rozhodnutia (m. m. III. ÚS 62/01, II. ÚS 20/02).

12. Súdne konanie, v ktorom podľa sťažovateľov malo dôjsť k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2

ústavy, resp. práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo však dlhšiu dobu prerušené uznesením okresného súdu sp. zn. 4 C 65/2005 z 28. augusta 2006. V dôsledku skutočnosti, že konanie v právnej veci sťažovateľov nemohlo od prerušenia konania, t. j. od 28. septembra 2006 do 20. marca 2009 pokračovať, neprebiehala v tomto období také konanie, ktorého výsledkom malo byť rozhodnutie všeobecného súdu o uplatnenom nároku sťažovateľov, a preto nie je možné uvažovať o tom, že by počas uvedenej doby v predmetnom konaní mohlo dôjsť k naplneniu účelu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie stavu ich právnej neistoty. Z toho dôvodu nemožno namietat' v napadnutom konaní v čase jeho prerušenia porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože ďalší postup súdu vo veci samej v tomto konaní súvisel s prebiehajúcim konaním pod sp. zn. 4 C 204/96.

13. Rovnako ústavný súd nezistil dôvod na prijatie sťažnosti a jej prípadnému vyhovneniu v súvislosti s namietanými prietáhmi v konaní okresného súdu v čase mimo prerušenia súdneho konania (i) od 11. apríla 2005 do 28. septembra 2006, t. j. pred prerušením, a (ii) od 20. marca 2009 do času podania sťažnosti ústavnému súdu (14. júna 2010), t. j. po prerušení. Ústavný súd vo vzťahu k času „pred prerušením“ (i) v stručnosti odkazuje aj na odpoveď predsedníčky okresného súdu Spr. 24/06 z 25. augusta 2006 (ktorá tvorí prílohu podanej sťažnosti). Predsedníčka ňou reagovala na sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní z 25. júla 2006, pričom túto sťažnosť považovala za neopodstatnenú, pretože k relevantným prietahom v tom čase nedochádzalo. V súvislosti s časovým obdobím „po prerušení“, vychádzajúc z obsahu samotnej sťažnosti (bod 2 *in fine*) dodáva, že v tomto čase bolo vo veci stanovené znalecké dokazovanie a spis sa v súčasnosti nachádza u znalca.

14. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu

všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

15. Doterajšia dĺžka konania vedeného okresným súdom (viac ako 5 rokov a z toho prerušenie konania v trvaní 2 roky a 5 mesiacov), s prihliadnutím na charakter veci zatiaľ vylučuje, aby konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 C 65/2005 bolo možné pokladať za konanie so zbytočnými priet'ahmi, a to aj napriek tomu, že z vyjadrenia sťažovateľov vyplýva, že v postupe okresného súdu došlo zrejme k priet'ahom. K celkovej dĺžke konania nepochybne prispeli tiež sťažovatelia, ktorí nemali ujasnený žalobný návrh, viacnásobne menili žalobný petit (26. septembra 2005, 28. februára 2006, 2. marca 2006, 26. marca 2009, 10. marca 2010 – pozri bod 2) a o týchto návrhoch musel okresný súd rozhodnúť. Okresný súd odstraňoval prekážky v konaní aj tým, že musel odporcom ustanoviť opatrovníka na zastupovanie v súdnom konaní. V neposlednom rade predmetom súdneho konania je vec, ktorú nemožno označiť za jednoduchú, keďže okresný súd pre svoje konečné rozhodnutie vo veci samej potreboval posúdenie odborných vecí, a preto musel rozhodnúť o pribratí znalca do konania. Zistené skutočnosti zatiaľ nepostačujú na prijatie záveru, že by uvedené priet'ahy a celková doterajšia dĺžka konania dosahovali ústavne relevantnú intenzitu.

16. Vzhľadom na uvedené, najmä s prihliadnutím na dĺžku prerušenia konania vedeného okresným súdom (2 roky a 5 mesiacov) a charakter sporu nepovažoval ústavný súd postup okresného súdu za taký, ktorý by mohol byť východiskom na vyvodenie záveru o príčinnej súvislosti s možným porušením základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Neprichádza preto podľa názoru ústavného súdu do úvahy, aby doterajší namietaný postup okresného súdu signalizoval

možnosť kvalifikovať ho po prijatí návrhu na ďalšie konanie ako porušenie označených práv sťažovateľov.

17. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľa v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010